

ცრიბუნა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ცრიბუნა“ თვე-ურად ღირს 120,000 მ. სამგლოვიარო განცხადება პირველ გვერდზე უკანასკნელზე კანტორა ღირს 8-2 ს. რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 11-12 საათამდე. რედაქციის მისამართი—თბილისი სასახლის ქუჩა № 6, ფოსტის უბანი № 190, ტელეფონი 10-34

საფ. შანი 50სა მან. კომპიან. 6000 მან.

სრულიად საქართველოს ქართველ მსახიობთა კავშირი და რუსთველის თეატრის დირექცია აუწყებს საზოგადოებას, რომ ამ წლის სექტემბრის 19-ს, გარდაიცვალა სახელმწიფო დრამის მსახიობი ნიკოლოზ ციციშვილი

დაკრძალვა მოხდება პარსევს, სექტემბრის 22-ს, წმინდა ნიკოლოზის სასაფლაოზე, კამონკენება ქვაშეთის კვლესიდან საღამოს 4 საათზე.

საქართველო დასამარტო

დასავლეთ საქართველოს კვლავ სტრუქტურული უზღუდურება ეწევა. წყალდიდობამ, რომლის მზგავსი არაგვის ახსოვს, გააზარა აუარებელი ქირანახული მშრომელი ვლებობისა, დანგრია გზები, ხიდები, წარღო სახლები, დოზები და შინაური პირუტყვეები. არის ადამიანთა მსხვერპლიც. ამ ის ნაწყვეტ-ნაწყვეტი ცნობები, რომელიც გვაქვს ჯერჯერობით. მაგრამ ესეც სავსაო სურათს იძლევა იმ გასაჭირისა, რაც ეწევა ჩვენ ხალხს ამ მოულოდნელი უზღუდურებისაგან.

კარგი მოსავლით დაიმედებული გლეხობა ახლა ისევე გულამდგრად უღი და უკმაყოფილო შეჭურვებს მოივალს. მისი ნაშრომი დი ნაშაგარი სტიქიამ განადგურა.

ვაი და ვიში უაღვილო და უშიშნოა. საქირთა გონიერებს ს მოხმარა და დახმარების მოწყობა. დახმარება დიდათ საქირთა, კინაიდან

პარტიული პოლიტიკა

იმ თავითვე სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტიის ერთი რამ ახასიათებდა: პარტიის შემადგენლობა უმთავრესად იყო ინტელიგენტთა პარტია არ გყარდებოდა მასს, მუშათა ძალებს. ამის მიზეზი აშკარა ჩვენთვისაა. პარტიის ლიდერები, რომლებიც არ იყვნენ კომუნისტური გეგმის, დემოკრატიული იყვნენ პრაქტიკულად მშრომელი ხალხის კარგად, მისი სულიერ განწყობილებას — პიხილოვას. ამიტომ ახლოდ იმ სამუშაო გარემოება, რომ პარტია დამორღობდა ფართო მასებს, ხალხისთვის საიდუმლოებით მოცული შეიქმნა პარტიის ძირითადი მიზნები.

ამ გარემოებით დიდ დისარგებლას სოციალ დემოკრატია. რასაც გველი, როგორც ორტოლოკალი მარქსისტული მ. მ. ბრუნიანს, რენევიკებს არ უნდა პქონოდოთ გლეხურს საქართველოში დასარდენი სფუტველი. მაგრამ სოც. დემ. პარტიის უღიაჯობამ მშრომელთა რიგებს შორის მუშათაში სასწრაფი აშკარად გადმარა სოც. დემოკრატებისკენ.

სოც. დემ. პარტიის მარცხენა ფრთა მუდამ მოკლებული იყო ფართო ხალხის მისაღებად მუშათა უნებში ს. მოქმედოთ. პარტიის უმრავლესობა ადგარეფორმის-მოპარტუნიზმის გზა, რევოლუციონარული და აქტიუნი თანდათან განიღებდა სოც. დემოკრატების ზუნებდნ. აშკარა, ეს ხელის უშორავდა, თავიუფალ გასაქონს და აშრომების სედა სოციალისტურ შემეცნებით გაქმნებას მოკლებულს ხდიდა პარტიის იმ ნაწილს, რომელიც უშე-

25 თებერვალამ საბოლოო დსკენა მისცა პარტიის ნაწილებს შუა არსებულ შინაგან წინააღმდეგობას. სრულიდ ბუნებრივად პარტიის მარცხენა ფრთა შეხვდა სამჭოთა რევოლუციონარულ დემოკრატებს.

მ. მ. მუშებისაგან მუშა გავყვილი ხელები მაგრამ შემოვლო მშრომელთა მოწყვეტულ წილებს და გულწრფელად შეუდგა მუშათა კლასის სასახურს.

მ. მ. მ. სოც. დემოკრატისტთა პარტიის ოფიციალური გაყვაც ფაქტურ სინამდვილეთ იქცა.

წინამხედრის ისტორია აქვს ჩვენს, მარცხენა სოც. დემ. პარტიას. ამ მოკლე ხანში წარმოებულ მუშათაგან როგორც სახელმწიფო-სახოგადობრივი ინე პარტიულ საქმიანობის დარგში აშკარა პუ ჩვენა ახალგზარდა ძალების რევოლუციონარული სიმბუნევი და ენერჯია.

განსაკუთრებით ახალის გზით და მიმართულებით გაქანდა პარტიულ მუშათაგან ჩვენს პარტია არ არის უმთავრესად ინტელიგენტური პარტია. იგი უკვე გრძობს თავს მუშათა მჭკოვნებაში. მშრომელი მუშის იარებით მოაწინააღმდეგებდა ამ მუშათა და ამკობს ჩვენს რიგებს.

არ უაფელა არც ერთი მომენტი საზოგადოდ სოც. დემოკრატისტთა პარტიის ისტორიაში, როდესაც პარტიის შედგოთ ვთქვა: აი ახლა თანგვიგრძობს მუშა ხალხი, ვარ მშრომელთა ჯგუფებში.

ჩვენი სასოფლო მეურნეობის ინტენსიფიკაციისთვის

(დასასრული *)

ესეთვე გვლენას განიცდის მდენა-ბუნობა. იმის წინა ხ. ნუბში ჩვენში მეურნეობა მეტად ვითარდებოდა და დღინის ხარისხს უთანაბრებულადაა. ყველაზე დიდი მოსავლი უკანასკნელ ათი წლის განმავლობაში 1913 წელს იყო. ამ რას გვიჩვენებენ ციფრები: მრედიული იყო დღინა (გვერდობით): 1910 წელს—7,701,171, 1911 წელს—6,259,959, 1912 წელს—7,027,892, 1913 წელს—10,053,159, 1914 წელს—8,122,579, 1915 წელს—6,014,790, 1916 წელს—4,548,910, 1917 წელს—4,574,749.

ომამ და სხ. ხ. ხ. მეურნეობის ცუდმა პარობებმა აქაც თავისი გავლენა იქონიეს და ჩვენი სოფლის მეურნეობა სულ სხვა გზით მიმართეს. უფრო ომამ და უმრავლეს რევოლუციონარული მეურნეობა ახრე დაჩრდებ დაამალა ჩავედეს სახალხო მეურნეობა და გზა გადამტრეს განვითარების გზაზე მდგომ ჩვენს სასოფლო-სამეურნეო კულტურას. 1918 წლიდან პურის ფაბრის ზრდა სოციალი სისურვით ხდებოდა და ჩვენს სოფლებს ამ მხრივ მოაქყო თავისი უტოროდობა. საგარეო ბაზრიდან პურს შემოტანის შეწყვეტამ და ამით გამოწვეულ კრიზისმა წააქეზა ჩვენი სასოფლო მეურნეობა, ფართოდ მრქვიდა ხელი ისევე ხორბლეულობის და სიმინდის მოყვანისთვის, რათა თავი გადარჩინოს მიმშრომბსგან. ამ ხნიდან დიდა უმრავლესობა განოსადრეგ მიწებისს მხოლოდ ამ მიზნისთვის იქნა გამოყენებული. ხშირად ამ მხრივ ადგილი პქონდა მებეჭურ განადგურებას ვენ ბებრის და ტყეებისას, რომლებაც მათ შეუბრალდებლად ჩებდნ და საბაიერად პურსა და სიმინდს სთესდნ. დღესაც თათქის ასეთვე მდგომარეობაა გაგრძელებული, მაგრამ არსებული საერთო საგარეო და შინ. უფრო პარობები საშვალეობა იძლევიან სახლგარე დაუდგათ ამ მდგომარეობას.

ამ ეამად უტხოვითან წესიერი დმოკრატულიება არსებობს და პურის შემოტანა წესიერად სწარმოებს; ჩვენს ნახარზე ამ ეამად მრავლად არის უტხოვითან შექმნილი ხორბლეული და ასეთი მდგომარეობა გაგრძელებდა მანამ, სანამ დელიობრივი და რუსეთის პური არ გაუჩნდებოდა მის მებეჭურ. რუსეთის სასოფლო მეურნეობა ისევე როგორც საერთო მრეწველობა,—ფსხვედ დგება და გასაღვი წლის საშინელი მოყვანისთვის და 5 წლის საბოკალაქო ომის მიწუნების შემდეგ,—წელში სწორდება. რუსეთის წარუვადელი მოსავლი უთუთი გალენას იქონიერს ჩვენს ბაზარზეც და აქ რუსული პური განიღება; ხოლო შემე-

შოი. პარტიით, მუშათა, უკეთ რომ ვსთქვთ—არსებობს კამინტური სისტემის წითელი ზოლივით იყო გავლენებულა ძველი პარტიის სივრცეზე.

არსებითად არ სდგას ანე სპიითნი ჩვენი მიმართულების წინაშე. ჩვენი მთავარი დასაყრდენი ძალა მშრომელი ხალხია.—მიწის და ქალაქის მუშა, მშრომელთა კლასი, მისი ტვირთი და სპირაობანი. დღეს ჩვენი უშუალოდ ვლამარკობთ მუშებთან, უშუალოდ განვიცდივთ მუშურ მასების მუშაობა—სინხარულს. მშრომელი ხალხი გულმოდგინედ გვისმენს. იგი თინდათან უახლოვდება ჩვენს მუშებს და ხდება ჩვენს იდეების მესაიდუმლე.

განვილო ხანებში წარმოებულ ჩვენმა მუშათამ აშკარად ნათელყო ყოველივე ეს ტფილსის არჩევნებში, მაგ. ჩვენი პარტია პირისპირა წარდგა ნამდვილ მუშების წინაშე. პარტიელი, რუსი, სიმინეა მუშები აღფრთოვანებით ხედებოდნ ჩვენს გამოვლენებს, ზოგიერთ სოფლებშიაც სოფლის დარბილდაქი გლეხ-კაცობა უკვე აღაპარაქდა ჩვენს ენაზე.

ჩვენ მზრახვი ვიქვებით, მასები სულდამუდგებს ჩვენს არსებობას.

ცხადია, ჩვენი ხალხებით სწარმოებს სოციალისტ-დემოკრატისტების გაწმენდა მემარჯვენეთა დამუყრულ აზროვნებისაგან.

გ. მუშისთვის

საქართველი ნეთიერებანი ორგანიზირირი არიან ორგანიზული და მინერალური. ჩვენი მეურნეობისთვის გამოყენებულ უნდა იქნოს ორთავი საშვალეობანი. ჩვენში მრავლად არის საქონლებისაგან მიღებული ექსპორტები, რომელიც საუკეთესო გამოპოხიერებელი საშვალეობაა. მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენში მესაქონლეობა დიდად განვითარებული არ არის, ის ამ მხრივ მაინც საკმაოდ დაგვიწმარება. 1914 წლის ცნობებით საქართველოში სულ 3,366,846 სული საქონელი იყო, რომელთა რიცხვი შედინა:

ჩრქანი საქონელი	1,398,560.
ცხვარი	1,767,085
თხა	201,201.

საქონლის რიცხვი მინიმალური არის პოხიერებელ მასალას მოგვეცე, თუ მათ სისტემითურ გამოყენებას შეუდგებოთ. აი, რას ამბობს ამის შესახებ ელ. დავიდი „მრავალწლიანი უფვი ნაკლეთ გამოხიერების საშვალეობით ნიადაგში შეიძლება დარგოდენა იმდენად მიღერი მარავი ორგანიზული შეკავშირებულა აშოტისა, რომ მარტოდ უწევი იგი პროცესი ბრწინსა სკამოა იქნება აშოტის მუდმივი რებობისთვის. ჩვენში რომ ასეთი შეგნება იყოს ნაკლს სარგებლობისა და მას შესაფერად ვიქნებოდნ, ჩვენი მიწები დღეს ვიცლებოთ მეტი მოსავლის მომცენი იქნებოდნ და საქარო დარ გახდებოდა ნათესი სიყრტეების დაუსრულებელი გაფართოვება. რამდენ და მატარება მეურნეობა, მით უფრო ადვილი შესაძლებელი არის ნიადაგის საკვებ ნეთიერებთა ხარჯვის ანაზღაურება; ამ მხრივ ჩვენი სას. მეურნეობა ხომ საუკეთესოა. პირობებს იძლევა და მცირე ხნის სისტემითური მუშათის შემდეგ,—წმინდა უდგენელი შედგების მოწყვეტა გავხდებით.

ყოველივე ამიტომ ჩვენი აგარული პოლიტიკის უტოროდების ცენტრი ამ მხრივ უნდა იქნეს გადაბანილი ჩვენი მიწების მოწყვეტის და არხების გაყვანს მუშათაგან პარალელურად, რომელიც ექვამდ სწარმოებს,—უნდა ვიზრუნოთ მიწების ნაყოფიერების გასახრედად გამოხიერების საშვალეობით. ხელისუფლო სასუტქებს რომ ასევე დაგვიწმებოთ,—რომელთა მიღება და გამოყენება ჩვენში არც ასევე სძლებოთ არის, სხვა გზათაც მრავალი საშვალეობა ჩვენი მიწების განოყიერებისთვის. ამიტომ ჩვენ დღითურ ლოზუნგათ ამიერიდან უნდა გახდეს: ხათესი სივრცეების შემეცნება მიწების განაყოფიერების ხარჯზე, უნდა გავსაზღვროთ, რომ მხოლოდ ამ გზით არის შესაძლებელი სხ. მეურნეობის ინტენსიფიკაცია და მისი მაღალ კულტურულ დონეზე აყვანა. ჩვენი სასოფლო მეურნეობა უკანასკნელი წლებში მხოლოდ სიმინდისა და პურის კულტურამ შეინარა; მას მაღალ კულტურულ შენარეულობისთვის ედარ სკალაა. ამიერიდან ჩვენი ცდა იქით უნდა იყოს მიმართული, რათა მან შეძლოს განაყოფიერების შემდეგ განაყოფიერებულ მიწებზე ახალი კულტურის შემოღება და განვითარება. ამ პროცესს,—გვიყნის პური უმრავლესოთა კდევ უფრო დააჩქარებს.

გ. ვაშკრელიძე.

* იხ. „ცრიბუნა“ № 297.

ნაკვეთი

კრიზისი ჩეხოსლოვაკიაში.

ჩეხოსლოვაკიაში ადრე აღესრულა კრიზისი, რომლის გარეშეც დადგინდა, თუ გვეცოდინება მხარეში არსებული ძალთა ურთიერთობა.

ჩეხოსლოვაკიაში 14 მილიონ მცხოვრებელთან 44 ნახ. პროცენტული მოქალაქეობა გაქრობა-მრეწველობაში და ტრანსპორტში.

12 პროცენტის უკიდურეს სახელმწიფო სამსახური და თავსუფალი პროდუქციები; 42 პროც. მოპყვას პური, ამ რიგად ეს უფრო სამრეწველო ქვეყანა, ვიდრე სფეროებში. ყოფილი ავსტრიის მრეწველობის 70 პროცენტზე მეტი ჩეხოსლოვაკიაშია მოქცეული. ბურჟუაზიასთან ერთად არის ძლიერი და მრავალრიცხოვანი პროლეტარიატი. ძალაუფლება ბურჟუაზიის ხელშია. მაგრამ ჩეხები შეადგენენ მცხოვრებთა 45 პროცენტს—12 პროც. გერმანულნი—27,5 პროცენტს. შემდეგი ადგილი უკიდურესად ბურჟუაზიის, რუსების და პოლონელების. ამათი ნაციონალური ბურჟუაზია ემტერება ჩეხების ბურჟუაზიას. ამ რიგად განსაკუთრებული ჩეხების ბურჟუაზია, სლოვაკებიც რომ მიუხედავად, შეადგენენ ბურჟუაზიის უმნიშვნელო უმრავლესობას. გარდა ამისა ჩეხებს არც ეკონომიური ძალა გააჩნიათ ბატონობის შესანარჩუნებლად, ვინაიდან კაპიტალის ნახევარზე მეტი გერმანელების ხელშია. არც მისი საგარეო ორიენტაცია არის ერთნაირი. აწარმოებენ სფეროებს, რომელსაც ხელი შეუწყო ჩეხოსლოვაკიის შექმნას, მისი ამოღების მოწყობით ურთმდის ვერ გაძღვებდა ეს ქვეყანა ამდენ ხ.წ. ეკონომიურად კი—მხვედრს წარმოების, რომელსაც შეუძლია დაეკმაყოფილოს 60-70 მილიონი ხალხის მოთხოვნილება, შეუძლია პროდუქციების გასაცემად რუსეთში, სამხედრო წრეებში და მადლი ბიუროკრატია ექსპორტშიც ეხერხება და ყოველ კონტრ-რევოლუციურ ძალეს, რაც არსებობს მრეწველობა გერმანიაში, რომელთა ინტერესი მოითხოვს რუსეთთან ურთიერთობის მოგვრებას. ასეთი პოლიტიკა პრადემს ბურჟუაზიაში ახალ-ახალ კონსოლიდირებს.

ასეთ მართვა-გამგეობას, დასუსტებულს შინაგან წინააღმდეგობებით, შეუძლია იმარტოს, თუ გამოიყენებს მიერ ოქულები ძალის მხარდმყოფი აპარატის და ძალდატანებით მოქმედებს სოციალ-დემოკრატებს. იქაური ბურჟუაზია განსჯის ქვეყანას ჩეხების სოციალ-დემოკრატებთან კოალიციით სასტიკო რეპრესიებით, როგორც კონსერვატორებს განსაკუთრებული კანონები და ხერხები არ არსებობს ამ თავრობის პრესტიჟს, პროლეტარიატის თვალში, ასეთი ბატონები არც გამოცდილები არიან სახელმწიფოს მართვაში.

მისების უკმაყოფილებას ხელს უწყობს აგრეთვე ეკონომიური კრიზისი. ყოველივე ამან დიდი ცვლილება გა-

მოიწვიებოდა ჩეხოსლოვაკიაში. ჩეხოსლოვაკიაში, რომელშიც რევოლუციის შემდეგ გაპყვინდა ნაციონალური ბურჟუაზიის მხარე მიხედვით რესპუბლიკანური ილიუზიებს და ისევ მონახეს კლასობრივი ბრძოლის გზა.

1920 წლის შემოდგომაზე განხეთქილება მოხდა სოც-დემოკრატიულ პარტიაში და 1921 წლის ნოემბერში საფრთხილი ჩაეყარა მისთვის კომპარტიას, რომელსაც გაჰყვა პროლეტარიატის უმრავლესობა.

ამ გარემოებამ ნადაგი გამოაცალა კოალიციას. დღემდე და რეპრესიებმა უფრო გააძლიერა ოპოზიცია. ამიტომაც მთავრობამ გადასდო მთელი წლით უკვე დანიშნული კომუნისტური არჩევნები.

მაგრამ ჩეხოსლოვაკიაში ეკონომიური კრიზისის თავისებურებები ყოველივე მნიშვნელოვან დეტალზე ასეთი ხარისხის. ექსტრემი სფეროებში ბალანსის გამო, უკანასკნელი ათი წლის განმავლობაში ჩეხური კრიზისი გაძვირდა 5 სანტიმეტრის ოქროსით 15-მდე. ამან გამოიწვია ექსპორტის შეჩერება, რადგან ვალუტის აწევას მოჰყვა საქონლის გაძვირება ერთი სანად, რის გამოთ ვეღარ გაუწიეს კონკრეტული სახელმწიფო.

დაიკვირა მრეწველობის ბევრი დარგი. ხელფასის შეცირებამ ვერა შეუძლია უმრავლესობა იზრდებდა და ეხლა ამ პატარა ქვეყანაში 400.000 უმშუგარია. ან რევოლუციონური გავლენა მოახდინა იმ უმშუგებზეც, რომლებიც კიდევ მისდევდნენ სოციალ-დემოკრატებს.

დღე დღე უფრო და უფრო რაკვიანი ან არსებული მთავრობის ხასიათში და მუშათა მთავრობის ლოზუნგი დიდ თავნატობას 3300000 მათში. ბურჟუაზია კი საკუთარ ძალებით ვერა ახერხებს ძალა-უფლებების შენარჩუნებას.

მოულოდნელად მუშათა მთავრობის იდეა პარტიულ რიგში დგება მთელი მისი შედეგებით, ამასთან კრიზისის მთავარი მიზეზი.

მუშათა მთავრობაში უძლიერესი პარტია იქნებოდა კომუნისტური. ეს იცის ბურჟუაზიაში და ხელს უშლის მის, არის ნიშნები, რომ ის მიმართავს გერმანულ ბრძოლას კომუნისტების წინააღმდეგ, როგორც ეს მოხდა სომხეთ-სლავიაში. ხმება დაღის შესახებ სამხედრო დიქტატურისა და კომუნისტების წინააღმდეგ განსაკუთრებულ კანონების გამოცემის შესახებ.

სლოვაკიის ზოგ ოქლებში კომპარტია უკვე დათხოვნილად გამოაცხადეს. დემობრის გადმოცემის შედეგად დატოვდა 3.000 კომუნისტი, რამაც უფრო გააძლიერა ეს პარტია. თუ ბურჟუაზია შეეცდება მოსკოის პარტია რომელსაც 200.000 წევრი ჰყავს და 56 უჭრან-განხეთი აქვს—ეს იქნება დასაწყისი გადაქცეული ბრძოლისა.

(„პრავდა“ № 192).

გურნაღ—გაზეთებიდან

მღელვარება იმპერიალისტთა ბანაკში „დელიტ-ტელეგრაფში“ ცნობილი სახედრო კორესპონდენტი რეპინგტონი მიუთითებს „ქეშალისტებისა და მის მოკავშირეების ბოლშევიკების პოლიტიკას“ და აღნიშნავს, რომ „დასავლეთის ქვეყნებს შეიძლება წართვან მათი ტერიტორია, რომელსაც ისინი ფლობენ მცირე აზიაში, სირიისა, პალესტინისა და მესოპოტამიის ჩარცხვით“. რეპინგტონი აუცილებლად სცნობს, რომ ბრიტანეთმა დაუყოვნებლივ უნდა გადადგას ნაბიჯი სტამბოლში მისი ინტერესების დასაცავად და იმედს გამოსთქვამს, რომ ბრიტანეთის აქ დახმარებას გაუწევს მცირე ანტანტაო. რეპინგტონის აზრით, ფრანკის დაბრუნება ოსმალეთის მიერ აუცილებლად გამოიწვევს ბალკანეთის ახალ ომს.

„მანჩესტერ გარდიენის“ პარიზის კორესპონდენტიც მიუთითებს მცირე ანტანტაზე, როგორც სერიოზულ ძალაზე, რომელიც დიდი როლი შეუძლია მესასრულის მცირე აზიის საქმეთა მოწყობებაში. კორესპონდენტი აღნიშნავს, რომ ფრანკები, რომლებიც გახარებული იყვნენ ოსმალეთის გამარჯვებით, იწყებენ უპაქოფილების გამოძღვრებას, რადგან სრული თანხმობა მცირე

აზიისა არის პუანკარეს პოლიტიკის ძირითადი დებულება. აღსანიშნავია ისიც, რომ პარიზში მყოფი მცირე ანტანტის წარმომადგენლებს მიერ უნდა იყოს გააცხადებული, რომ ფრანკის გადასვლა ოსმალეთის ხელში არა სასიამოვნო იქნება მათთვის. „დელიტ ტელეგრაფის“ მოწინავე ხაზს უსვამს იმ გარემოებას, რომ ზღვების თავისუფლება დაცულ უნდა იქნეს და ოსმალეთს კვლავ უნდა ადგეძალოს ყოველგვარი გასავალი გეროპაში.

მეორე მხრით ანგორა აღბაღ დაუნიებოა მოითხოვს ფრანკის შესახებ ყველ მოთხოვნებს, რომში ანგორის წარმომადგენლებმა განაცხადეს, რომ მათთვის საჭიროა სტრატეგიული პუნქტი, რომელიც უზრუნველყოფს სტამბოლის დაცვას. ასეთ პუნქტად შეიძლება იქმნეს მდ. მარცხა ადრინაოპოლის ჩარიცხვით. ამის მიხედვით ოსმალეთის მოთხოვნილებანი შეადგენენ—მცირე აზიის ევაკუაციას, ფრანკის დაბრუნებას და მარცხის სამხრეთ-აღმოსავლეთის რაიონს ანდრინაოპოლით. ჩაპალის ხეშეკრულება და ამიერკავკასიის რესპუბლიკები

სომხეთის დებულება სააგენტოს თანამშრომელთან საუბარში ანბ. ზეგადიანს (სომხეთის დელეგატს გენუაში) უთქვამს:

„ამიერ კავკასიის საბჭოთა რესპუბლიკები ისეთსავე სარგებლობას მოიპოვებენ გერმანიისთან რაპალოში დადებულ ხელშეკრულებისაგან, როგორსაც თვით რუსეთი. ეს სარგებლობა ორნაირია: ეკონომიური და მორალური-პოლიტიკური. ამიერ კავკასიის ეკონომიური რესურსები უმთავრესად დაუმუშავებელია და ძლიერ აინტერესებს გერმანიას და ვაჭარ-მრეწველთა წრეებს. დარწმუნებული ვარ, სულ მალე გერმანიის ტენიკა და კაპიტალი შემოვან ჩვენ

ბაზე.

„ამიერ კავკასიის საბჭოთა რესპუბლიკებში ამისთვის ამიერ კავკასიის რესპუბლიკებს დასკორდებით პატარა ფორმალობის შესრულება, ანალოგიური ხელშეკრულების დადება გერმანიისთან. ჩემი აზრით ეს არის უპირველესი და უახლოესი, რაც უნდა შეასრულოს საქართველოს, სომხეთის და აზერბეიჯანის მთავრობებმა. ნიადაგი ამისთვის მზადაა, რადგან ვირტი და განსვენებულია რატუნაუ დავეეთანხმა ასეთი ხელშეკრულებათა დადებაზე.“

ზღვრი კამ

ა. შვედრდენი.

ძველ ხალხთა შორის, უმეტილია, ბერძნები ყველაზე უფრო აქტივნიენ ყურადღებას ფიზიკურ განვითარებას. ჯანმრთელობა, როგორც შედეგი ფიზიკური განვითარებისა, რომელსაც თავის იმდროსვე გონება მრთელთაბც იყო. ოლიმპიამა ძველ საბერძნეთში იყო უფრო ჯანმრთელობა შეჯიბრება სხვა და სხვა ტან-ვარჯიშობაში.

შუა საუკუნეებში ჯანმრთელობას მხოლოდ ფეოდალთა მისდევდა, რადგანაც საქირა იყო სახელმწიფოებრივი ცხოვრებისთვის, რომელიც სათავისი უდგენდა. მშრომელთა კლასი კი ცალკე იდგა გათვლილი შრომაში, რომელსაც ეწეოდა ფეოდალებსა და თავის საჩვენად. ფეოდალთა ჯანმრთელობა საქმაოდ აღწერილია შუა საუკუნეთა რაინდულ რომანებში.

საქართველოშიაც ფეოდალში იმავ ხასიათის იყო, ამეგ ზენ ჩეხლებსა. ამის სურათს გვიძღვე ვეფხისტყაოსანი, რომლისაც გმირები როსტომი, აგათანგილი, ტარიელ და ფრიდონი საუკეთესო ჯანმრთელები არიან. მაგრამ ჯანმრთელობა ისევე, როგორც ბევრი სხვა ფიქტური ქართული კულტურისა მულათა შემოქმედმა მოსკო, ან დაამახინჯა. მეფეებმეფე საუკუნეებში ჩვენში ფეოდალებს ხალხის გროვული აღორძინებისადმი მისწრაფება, რადგანაც სპარსეთის მფარველობა მჩინებულ იქმნა მანვე ბლად, როგორც პოლიტიკურად, ისე ფეოდალურად და საჩუქრობრივად. ასეთი მისწრაფების ერთ ერთი პიონერია—პეტრო აჩილი მეორე საუკუნეებში რომ ახალგაზრდობა განვითარებულ იყო არა მარტო გონებრივად და წინებრივად, არამედ ფიზიკურადაც, რისთვისაც უნდა სკოლებშიც: ბურთობა, მებრძობა, სროლა, მშვილდობლობა, ქვის გდობა, ყუბობა, ჩილი, ლახტი, ნადირობა, მტყობობა, ხტობა, ვადრაქი და ნარდი სამწუხაროდ არ ვიცით, ცხოვრებაში რამდენად განვითარებულ იყო ჩამოვლილი ვარჯიშობანი, მაგრამ იმ დროს, მრეწველმეფე საუკუნეებში, როცა რუსულ სპარსულ ორიენტაციის სიკვდილ სიკოცლის ომი პქონდა, არჩილ მეორე, როგორც დამარცხებული სპარსეთის მომხრე ქართველთაგან, იგლტოდა რუსეთს, სიძინაც აღარ დაბრუნებულა. მერმე გვხვდება უფრო ახირი, რაც მოჰყვა 1733 წლის ხელშეკრულების და სპარსთა შემოსევამ აღმასპინძლის წინამძღოლობით ხომ ძალია მოუღო ყოველ კარგ დასწეულთა, მათ შორის ჯანმრთელობაც.

დღეს იგი დროს ესცხოვრობთ, რომ თუ რამე კითხვებია უპირველესად ყოველისა მშრომელი მახსოვს და მის მიერ გეუბრება. ჯანმრთელობის საქმეც ასეა, დიდ სახალხო საქმედ გადაქცეულია. მაგრამ ჩვენთვის მაგალითმა კი დიდა გვეძღვება იქონია საქართველოს შეფარდენთა ორგანიზაციის დაარსებაზე. თუ ჩვენბა დღეს ჯანდრონი სავცა, როგორც ფიზიკურად განვითარებულნი, სხვა ხალხთა შორის ისიც ხალხად ითვლება, ჩეხელ შეფარდენთა დასწეულნი და ჩათვალს. საქართველოს შეფარდენსაც ჰყვანს თავგამოდებული მესვერები, როგორც არიან დამხინი ნიკოლაძენი, ეგნატაშვილი, ბერეკლაშვილი, ლორთქიფანიძე, პაჭორაძე, ასლანიშვილი, გიორგიძე, კუკავაძე, პარკიფაშვილები, მათი ძმები აქტიურად, ბერიძე, ლაზრიშვილი, მუჟაგოიანი, ლორთქიფანიძე, ხალდასიანიშვილი, ჯაფარიშვილი, კიხიჩი, კაკაბაძე, გორგაძე, ნათიძე, ბიჯაყაძე, მერკვილაძე და სხვანი. რომელიცაც ოთხთოფე წლის განმავლობაში ცხე განვითარეს ჯანმრთელობა,

„პრავდა“ № 192.

ოსმალეთ საბერძნეთის ომი

ინგლისი ემზადება. კროიდონი 19 სექტემბერი. ინგლისში სწარმოებს ვაცხოველებული სამხედრო მზადება. დელა-

რაცია ინგლისის მთავრობის მოქმედების შესახებ გამოქვეყნებული იქნება მაშინ, როდესაც ოსმალეთი გადალახავს სეიტრალურ ზონას ან

გადაიტანს სამხედრო მოქმედებას ევროპის ტერიტორიაზე. ინგლისის მინისტრი ფიქრანს უნდა გამოხატავდ იმისა, რომ ოსმალეთში არ იწონებენ სასწრაფო და გამბედავ ზომებს, მაინც ეს ზომები დაცავან ქვეყანას მდგომარეობის დარღვევისაგან. ლონდონში ფიქრობენ, რომ ყველა მოსამზადებელ ზომებს ინგლისის მთავრობა ეღებს მშვიდობიანობის დასაცავად და ამიტომ, თუ ოსმალეთი გადალახავს სეიტრალურ ზონას, ის იტრალურ ზონას, ის გადადგამს მოუფიქრებელ ნაბიჯს და ერთბაშად გაართულებს მდგომარეობას. ლონდონში ომს არ მოელოან.

კროიდონი 19 სექტემბერი. ინგლისის მთავრობის მოქმედების შესახებ გამოქვეყნებული იქნება მაშინ, როდესაც ოსმალეთი გადალახავს სეიტრალურ ზონას ან

გადაიტანს სამხედრო მოქმედებას ევროპის ტერიტორიაზე. ინგლისის მინისტრი ფიქრანს უნდა გამოხატავდ იმისა, რომ ოსმალეთში არ იწონებენ სასწრაფო და გამბედავ ზომებს, მაინც ეს ზომები დაცავან ქვეყანას მდგომარეობის დარღვევისაგან. ლონდონში ფიქრობენ, რომ ყველა მოსამზადებელ ზომებს ინგლისის მთავრობა ეღებს მშვიდობიანობის დასაცავად და ამიტომ, თუ ოსმალეთი გადალახავს სეიტრალურ ზონას, ის გადადგამს მოუფიქრებელ ნაბიჯს და ერთბაშად გაართულებს მდგომარეობას. ლონდონში ომს არ მოელოან.

კროიდონი 19 სექტემბერი. ხვალ ლორდ-კერზონი მიეგზავრება პარიზში პუანკარესთან სათათბიროდ.

ამერიკა და ოსმალეთი.

მანოვერ 19 სექტემბერი. ვაშინგტონიდან იტყობინებინ, რომ შეერთებულმა შტატებმა უარყვეს სამხედრო საქმეებში ჩარევა ოსმალეთის წინააღმდეგ, მცირე აზიაში მომხდარ ამბების გამო.

იტალიის პოზიცია.

კროიდონი 19 სექტემბერი. იტალიის კაბინეტის უკანასკნელ სხდომაზე, ახლო აღმოსავლეთის საკითხის შესახებ არავითარი საბოლოო გადაწყვეტილება არ გამოუტანიათ, მაგრამ, როგორც სჩანს, იტალია არ მიიღებს უშუალო მონაწილეობას სამხედრო ოპერაციებში და შეეცდება კონფლიქტის გადაწყვეტას კონფერენციის საშუალებით.

რომი 19 სექტემბერი. ვახ. პტრიბუნაში“ ოფიციალურ წერილში ნათქვამის, რომ იტალია მიიღებს მონაწილეობას ახლო აღმოსავლეთის სამხედრო ოპერაციაში მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მცირე აზიის გართულება გავრცელდება ევროპაზედაც.

საშიშროება იზრდება.

კროიდონი 19 სექტემბერი. ოსმალეთის ჯარების შეტევის შესახებ გავრცელებულ ხმების გამო, კონსტანტინოპოლში საშიშროება დღითი დღე იზრდება.

საფრანგეთის კაბინეტის აზრი.

ბორდო. 19 სექტემბერი. მუბათის პუანკარეს გადასცა ლონდონში საფრანგეთის კაბინეტის აზრი ახლო აღმოსავლეთის საქმეების შესახებ და დაასტურა, რომ საფრანგეთი მოძრება, რათა დაცულ იქნეს სრუტეების თავისუფლება და სეიტრალური ზონა. პარიზში ფიქრობენ, რომ უძალდეს კომისრების მიერ გადადგმული ნაბიჯები კმაყოფიანს წინააღმდეგ, დღევანდელ მომენტში სრულიად საქარისია და სამხედრო საქმეებში ჩარევის შემწელო კონფლიქტის გართულება. საფრანგეთი დაიკისრება პასუხისმგებლობას იძულებითი ზომების მიღებისათვის და არ დაივალდებულებს თავს აგზანოს მომავალში სამხედრო რაზმები, ვინაიდან იგი დარწმუნებულია, რომ მიღწევს საქირო გამარჯვებას დიპლომატიური გზით.

ყოველ შემთხვევაში საფრანგეთი არ შეურიგდება სახედრო საქმეებში ჩარევის და განავრცობს მშვიდობიან მოქმედებას.

ბულგარეთის ნეიტრალიტეტი.

საფუნი. 19 სექტ. ბულგარეთის გადასწყვეტა დაიცავს სასტიკი ნეიტრალიტეტი ოსმალეთ-საბერძნეთი კონფლიქტში.

პრეზის აზრი.

ლინდონი 19 სექტ. ფრანგული გზებით წყრენ. ინგლისი წინააღმდეგს გვიძღვეს ჩვენ ომი გამოუცხადოთ ოსმალეთს და ხნარი დაუქირით საბერძნეთს მხოლოდ იმისთვის, რათა ვუზრუნველყოთ სრუტეებზე მისი ბატონობა, სეფრანგეთის საზოგადოებრივი აზრი არ დაუფრებს იმას, რომ საფრანგეთის იზრალით კეთებულეს ინგლისის საქმე ინგლისის პოლიტიკა კონფერენციის მოწყობის წინააღმდეგის ნაცვლად, აღიარებს ყოველგვარ მოლაპარაკებაზე იზრალით მოქმედების საქარობას.

პეტრე მიაჩანაშვილი.

„ტი პარტიის“ სიტყვებით, საფრანგეთშია უნდა უჩიროს ინგლისს იყოს ზოგადი იმედი, როგორც ერთ დროს ინგლისს ადამიანთა საფრანგეთის რაობის ოკუპაციის განხორციელება.

„სკინი“ ფრანგული იმედი, რომ ინგლისის შეზღუდვით რუსეთში შეუძლებელია ინგლისის მტრების.

რომ 19 სექტ. იმ დროს რა ახლო-აღმოსავლეთში შექმნილ მდგომარეობას, ინგლისის გაზრდები აღნიშნავენ, რომ უთანხმოებანი მოკავშირეთა შორის ახლო-აღმოსავლეთში მოკმედიების წყის შესახებ საჭიროებდად ახორციელებს მდგომარეობას, რეიტინგის საფრანგეთის ცნობის მტკიცებდა, რომ ინგლისის მთავრობა არ შეუიარაღებია იმას, რომ ანგორის მთავრობის მოთხოვნებზე დასაყრდენით „მომავალი“ მოკავშირეთა გაზრდების შედეგები იმდროს.

კრძალვები 19 სექტ. „ვიზინგ“ სტანდარტი“ უკეთესი რა კონტრაქტების ახლო-აღმოსავლეთში შექმნილ მდგომარეობას, ამბობს: „თუ აუცილებელი იქნება ინგლისის მხარეში გახდეს შეიარაღება, ეს მოხდება მიტომ, რომ ქვემალისტები მიიყვანებენ ამ მიზანად“.

„უელ მელი“ ამბობს: „ვიზინგ“ მოკავშირეების მთავარი ინტერესია თავი დაეფაროს ახალი ომისაგან, ისინი ყველაფერს ზომებს უნდა ახორციელებდნ თავიდან აიზიარონ სამხედრო მოქმედების ახიდან გვირგვინი გადმოხად.

ნაუფრა 19 სექტ. საფრანგეთის პრესა გამოთქვამს გაკვირვებას, რომ ინგლისში უკიდურესად იზრდება გარკვეული რა ახლო-აღმოსავლეთის საკითხში და არ შეუძლება წინასწარ შეფასებული ნაბიჯები გადამდგან ანგორის მიმართ.

გერმანიის გაზრდები აფიქსიონებენ საფრანგეთს არ დადგენს ასეთ საზიშოპონციას ინგლისთან ერთად, როგორც ახლოს ოკუპაციის მიხედვით იმდროსავე წერენ.

იტალიის ოფიციალური განცხადებით, რომ ინგლისის გაზრდები ისეთი საკმისისავეს მსხვერპლად მიიჩნევენ, რომელსაც ჰქონდას საზოგადოებრივი აზრი და ეწინააღმდეგება მთავრობის პროგრამას, იქნებოდა ანგორი.

ინგლისის მთავრობის განცხადება.

ნაუფრა 19 სექტ. ინგლისის მთავრობის განცხადება მინისტრის მიხედვით, რომ ინგლისს, საფრანგეთთან და იტალიას გადამსწრეობის, რაც არ უნდა დაუშვდეთ დაიცვან სრულყოფილი თავის უფლება.

ინგლისის გადამსწრეობის ექვს საგრძობად გადამსწრეობის თავისი გაზრდები ახლო-აღმოსავლეთში, რათა წინააღმდეგს ოსმალეთის თავდასხმის და მის სუსტი, რაც არ უნდა დაუშვდეს, დიდი ვის უსუსტესი თავისი აფიქსიონების ინდივიდუალ და ეგვიპტისში.

საფრანგეთში.

ნაუფრა 19 სექტ. საფრანგეთის გაზრდების შედეგებზე მტკიცებენ აზრში ოსმალეთს უფრო ნაუფრა და 70,000 კაცი.

მორალ 19 სექტ. კალკატოპოლისში მოიწვია საფრანგეთის ფრანკონები და მმართა მათ მოწოდებით უსუსტი მთავრობის საწინააღმდეგო კამპანია, რომელსაც უშუალოდ უბედურების გამოწვევა.

ფრანკონი და ფრანკონი განცხადება.

მორალ 19 სექტ. პუბლიკისთან მიდების დროს, ინგლისის გენერალმა ცხადებდა განცხადება, რომ ის საფრანგეთს ეთანხმება საფრანგეთის პოლიტიკის ოსმალეთს საფრანგეთის კონტრაქტში.

იტალია განუხრავად.

მორალ 19 სექტ. იტალიის მთავრობის განცხადება რეფორმული განცხადება, რომ იტალია არ მიიღებს ოსმალეთის სახელდასა და მოქმედებებში ოსმალეთის წინააღმდეგ.

ოსმალეთის პრესის აზრი.

მორალ 19 სექტ. ოსმალეთის პრესა ანგორაში საფრანგეთს ილაშქრებს (ინგლისს წინააღმდეგ). დღეილი აქვს აგრძელებს შეუიარაღებელ ნოტას საფრანგეთის და ოსმალეთის წინააღმდეგ. საზოგადოებრივი აზრი და მეფისი წინააღმდეგია შეიარაღებული ბრძოლის საფრანგეთის, ფრანკონის და სრულყოფილი დასაცვა.

ფრანკონი და ფრანკონი დასაცვა ინგლისს ახლო-აღმოსავლეთში.

განცხადება და სამხედრო ამერიკა, როგორც სინს, უაქციფითა და უაქციფით ამ საკითხს.

ინგლისის ოფიციალური ცნობა.

პოლიტიკა და ფარდობები და რომ სრულყოფილი საკითხი უნდა მთელი ქვეყნის მნიშვნელოვან ინტერესებს. ამიტომ ბრიტანეთის მთავრობა მზათა ყოველგვარი ძალ-ღონით დაიცვას სრულყოფილი წინააღმდეგობა მთავრობის წინააღმდეგობის მიხედვით და იტალია. კონსტანტინოპოლის საკითხში სხვა გზად არის დაყენებული. წარსული წლის იანვარში ანგორის და კონსტანტინოპოლის მთავრობების წარმომადგენლებს ეცნობათ, რომ მოკავშირეებს განსაკუთრებული აქვთ დაუბრუნონ ოსმალეთის მისი საფრანგეთს ქალაქი იმ პირობით თუ სხვა საკითხები დამატებით დაემატება იქნება მოწერილებული. ქვემალისტების გადამსწრეობის მოთხოვნებზე შეუძლებელია ხდის დიპლომატიურ მოლაპარაკებას. ოსმალეთის შემოღებისაგან გვირგვინი დასაცვა და საფრანგეთს.

მოკავშირეების კონსტანტინოპოლიდან განდევნა ქვემალ-დაშის გაზრდების მიერ კატასტროფული იქნება და გაგვირგვინს იტალიის უფლება მუსლიმანურ ქვეყნებზე, ამ სხედმოუფლებზე რომელთაც განიცადეს დამატება უახანკერელ ომში. განმარტებული ოსმალეთის გვირგვინს ტერიტორიაზე შეჭრა გამოაყენებს სერიალურ გარკვეულებას ბალკანეთში და სილსის ღვადას. ინგლისის მთავრობამ მიიზიარა ბალკანეთის სამივე სხედმოუფლოს და მთავრობის ნეიტრალური პოზიციის დაიცვის აუცილებლობაზე, აგრეთვე მიიზიარა მან ყველა თავისი კონტინენტს და წინააღმდეგა მიცა მიღწეა მოწინააღმდეგე იმ ინტერესების დაცვაში რისთვისაც მათ ესოდენი მსხვერპლი გა-

იდეს ინგლისის მთავრობის განხორციელებული პოლიტიკის მიხედვით განადგომის რეპრეზენტაციის კონსტანტინოპოლში ხოლო ბრიტანეთის ფლოტს ხმელთაშუა ზღვაზე ნაბიჯები აქვს არ მისცეს საფრანგეთს ოსმალეთის დასაცვა ნეიტრალური პოზიციის ტერიტორიაზე.

ამერიკა არ ვერცა ხამხედრო საქმეებს.

მოკავშირე 19 სექტ. მთავრობის მიღებული ცნობების თანახმად ამერიკა არ მიიღებს არავითარ მონაწილეობას ოსმალეთის საწინააღმდეგო მოქმედებაში და მხოლოდ დახმარებას გაუწევს მცირე აზრის ლეგაციებს.

მთავრობის განცხადება.

მოკავშირე 19 სექტ. განუხრავად პარტიის ურჩევს ინგლისს ზომიერება გამოიჩინოს სრულყოფილი საკითხში და სწერს: „საკრთა უჩიროს ინგლისის მეფობაზე თავი შეიკავონ გადამტრულ და მოკავშირეებელ ნაბიჯების გადამტრულობა ახლო აღმოსავლეთის საკითხში. საქართველო თავიდან ავიცილით ყველაფერი ის, რაც ოსმალეთს სასოწარკვეთილებამდე მიიყვანს.“

ინგლისის ცენტრის წინააღმდეგ.

მოკავშირე 19 სექტ. ამერიკის კოლონიამ კონსტანტინოპოლში პროტესტი განაცხადა იმ საქმის ცენტრის წინააღმდეგ, რომელიც დასწავს ინგლისის ხელისუფლებას.

უკეთესი და აზრი.

მოკავშირე 19 სექტ. საფრანგეთის პრესა საფრანგეთს აქტიურებს ინგლისის დელეგაციას ახლო აღმოსავლეთის საკითხის შესახებ.

შედეგები

პოლიტიკა და რუმინია.

მოკავშირე 19 სექტ. ვარშავის გაზრდები სავსე იმ ზეგნით, რომელიც სავსე აღვლი ჰქონდა რუმინიაში პალესტინის მისვლის დროს, პალესტინაში თავის მისასაღებელ სიტუაციაში განაცხადება, რომ არ არის და არც იქნება ისეთი რა, რასაც შეუძლია გაითიშა გამოიწვიოს პოლონეთისა და რუმინიის შორის და რომ ბალტიის ზღვიდან შავ ზღვამდე ახორციელებს ხალხთა ერთი ერთად, რომელიც აქვს ორი ნაციონალური დროშა. „უკრიერ პორანინგ“ იტყვიანება, რომ რუმინის წარუებში ხაზს უსვამენ არა ჩვეულებრივ გულწრფელი მიღებას, რომელიც გაუმართეს პალესტინის და აღნიშნავენ მისი დარბაზობის ნაყოფიერ შედეგებს. დაღის ხმები, რომ ერთადე სხედმოუფლებით თანახმანი არიან ერთად განხორციელებს ოსმალეთის გალიციის და მესობიის საკითხებში.

აპოლიტიკა და რუმინია.

მოკავშირე 19 სექტ. „სკინი“-ს ცნობებით, იპონიის დელეგაციამ ჩინურ-

ში წინააღმდეგ მისცა თავის მთავრობას იცნოს გაერთიანებული რუსეთის დელეგაცია, რომელიც წარმომადგენლობდა მთელი რუსეთის, შეუდგენს სერეთი საკითხების განხილვას და დასდონ გვირგვინი შეთანხმება რუსეთთან.

გაზრდები იტყვიანებენ, რომ ეს წინააღმდეგები განიხილა იპონიის მთავრობამ, რომელიც თანახმა დასდონ გვირგვინი შეთანხმება და იცნონ იოფე მოსკოვის წარმომადგენლობა. რაც შეიძლება წარმოადგინოს, როგორც ნაბიჯი საბჭოთა მთავრობის „დე ფაქტო“ და აღიარებისაკენ.

შედეგები მთავრობის.

მოკავშირე 19 სექტემბერი. ირლანდიის სამხრეთი ნაწილი მოწყვეტილია მთელ მსოფლიოს. რკინის გზების, ტელეგრაფის და ტელეფონის მოძრაობა შეწყვეტილია და აღიარებულია გზა-ტყელებში. სხედრეთ და დასავლეთ ირლანდიაში ხდება შეიარაღებული შეტაკებანი.

რუმინია

რკინის გზების შორის.

მოკავშირე 19 სექტემბერი. მოხდა რუმინეთის სახრეთ-დასავლეთის რკინის გზის მუშა-მოსამაზრეთა კონფერენცია. დელეგაციები გაგზავნილი იყო 98 000 რგანის ციულად მოწყობილი პროტექტორების მიერ. კონფერენციაზე აღნიშნული იყო პროფესორები შედეგად ოსმალეთში ჩაწერის რეფორმის შედეგად.

მოკავშირე 19 სექტემბერი. დამუშავდა დამხმარე საერთაშორისო მუშათა კომიტეტი უკუდგა ს. პოკროვსკიაში.

სანიშნო სამხედრო სახლის მოწყობის 500 ბავშვისათვის.

მუშათა ფაქტობრივად არხებობის ხამხედრო თავი.

მოკავშირე 19 სექტემბერი. იმსკი 18 სექტემბერს იდუქსაშაულის მუშათა ფაქტობრივად არხებობის სამი წლის თავი.

მავნება.

მოკავშირე 19 სექტემბერი. რუსეთის სამხრეთ ოსმალეთში თავიდან მიერ გაფუქტულია ხუთასი თაისი დესტინის. მიღებულია ზომები თავიდანის მოსახმობად.

ახალი ამბები

მსახიობი ნ. ციციშვილის გარდაცვალება. სამშობლოს, სექტემბრის 19-ს, ტფილისში გარდაიცვალა ქართული სცენის მსახიობი ნიკოლოზ ციციშვილი. განსვენებული იყო ათი წლის განმავლობაში ალტყინებულის სიყვარულით და დიდუღავის ენერგიით ემსახურებოდა ქართულ სცენას, სადაც იგი ერთ-ერთ ქართულ ტრეპიკლების როლების საუკეთესო აღმსრულებლად ითვლებოდა.

მშვიდი. აგვისტოს განმავლობაში სამოქალაქო აქტების ჩასაწერ განყოფილებაში (მშაში) ტფილისში გატარებულია 230 დაბადება, 136 კორწინება, 37 განკორწინება, 3 გვირის გამოცვლა და 107 გარდაცვალება.

ამავე წლის განსავლობაში დიდუბენაძე აღადგინა სექციაში გატარდა: 135 დაბადება, კორწინება—73,

განკორწინება—16 და გარდაცვალება 81.

ტფილისის აღმასკომის თავმჯდომარემ მიმართა ყველა სახალხო კომისარებს და დაწესებულებებს თხოვნით, არ მიიღონ არც ერთი მთხოველი, თუ არ გადაუხდია შრომისა და ტვირთბიდის ხარკი ან განთავისუფლებულია მისგან.

კონიაკის და შამპანიურის წარმოება. მიწადმოქმედების კომისარიატში მუშავდება პროექტი კონიაკისა და შამპანიური ღვინის წარმოების განსავითარებლად ვარკიხის სახალხო მამულში. ამ საქმის სისრულეში მოხაყვანად უკვე მიღებულია ზომები.

გუშინდლამდე შრომისა და ტვირთბიდის ხარკის აკრება შესრულებულ იყო 50 პროცენტით.

გუშინდლისათა შორის, ტვირთბიდის კეხის ბიურომ დაადგინა

გაგზავნოს წარმომადგენელი მოსკოვში ბეკდვითი სიტყვის მუშაკთა სექციის მიერ მოწვეულ გაფართოებულ პლენუმზე, რომელიც დანიშნულია ოქტომბრის 1-სათვის.

წამოყენებულია საკითხი ამიერ კავკასიის კონსტანტინოპოლის მოსაწყვეად.

წამხდარი თევზი სულ 50 ფუთამდე მოსკო ქალაქის აღმასკომის სამიწადმოქმედებ განუ. თანამშრომელმა ს. გულევიჩმა მე-5-ე უბნის კომისარიატის მილიციის დახმარებით.

ხანძარი. აგვისტოს განმავლობაში ტფილისში იყო 25 ხანძარი, ამთგან პირველ სახანძრო ნაწილში 23 და მეორეში 2.

ენკენისთვის 20-ამდე იყო 11 ხანძარი, ამთგან 1 ნაწილში 9 და მეორეში—2.

ერთი ბოსტანი. პროფკავშირთა საბჭოს და ცალკე კავშირების ცენტრო გამგეობათა შერტებულ სხდომებზე დაადგინეს, რომ ყველა ბოსტნები, როგორც კავშირთა საბჭოსი თუ ცალკე კავშირებისა—შეერთონ ერთი ბოსტნად კავშირთა საბჭოსთან.

ბოსტნების მოსაწყობად და მოსაწყვრივებლად პროფკავშირთა საბჭოს საბრტნო სექციამ გადაწყვიტა გამართოს ორშაბათობით კოლექტიური დამუშავება და გაწმენდა ბოსტნებისა. პირველი ასეთი ორშაბათი გაიმართა სექტემბრის 18.

კომისიის თავმჯდომარის, ახვ. აგვიკის და მერაბის ხელმძღვანელობით მუშაობდა 15 კაცი ვერის ბოსტანში. მუშების საქმელ-სახმელში ვერის მებოსტნეთა ამხანაგობამ დახარჯა 950,000 მან.

ნავის საწვდელი ღუმელი. ტფილისის აღმასკომის პრეზიდიუმის დავალებით, სან. ჯან. კომისარიატის ტენიკური განყოფილების გამგემ ინვენტარმა პ. ა. ბურაბიანცმა შეადგინა პროექტი ქალაქში ნავის საწვავი ღუმლის ასაგებად. სიბოზს გამოაყენებენ დღისით საზოგადოებრივ სახლის და სამრეცხაოსათვის, ღამით კი ელექტრონის სინათლისათვის. იმუშავებს დინამო 17 ძალისი. ხარჯთ-აღირებვა ამ საქმისათვის მუშავდება.

ბათუმის წყალხადენის რემონტი. იწყება წყალხადენის შეკეთება. ფინანსთა კომისარიატმა 300,000.000 მანეთი მისცა სესხად სა-

მეთრნო საბჭოს წყალხადენის რემონტისათვის.

ხარიალა წყალხადენის რემონტისათვის. წყალხადენის რემონტისათვის გზის-საბაზის რემონტისათვის 100.000 მანეთს ოქროთი.

სახლი ამიერ კავკასიის დასავლეთ საბჭოს. ამიერ-კავკასიის დასავლეთ საბჭოს, ფედერალურ საბჭოსაგან მიეცა სესხათ 100 მილიონი მანეთი ორგანიზაციული ხარჯებისათვის.

სომხეთის დამშეულთა დამხმარე ბიუროს გაფუქტება. ფედერალურ საბჭოს დადგენილებით, უკმდება სომხეთის დამშეულთა დამხმარე ბიურო და მის მხარეგობად ინიშნება რუმინეთული საქართველში სომხე ლტოლვილთა საქმისათვის. რუმინეთულად დანიშნულია კარბევიანი.

შედეგების განხორციელება.

გუშინდლამდე ნომერში ახვ. ს. ამაღლოელის წერილში არის შემდეგი კორექტირული შეცდომა: შენაშენაში სწერია: „Н. Ленин.“ „Соб. сочин.“ т. XIV უნდა იყოს „т. XIX.“ სწერია: „დღე მორწმუნენი დარჩენ მორწმუნენად, ხოლო თავის ღვდელთ მსახურების დროს მსხვერპლად მიიღანენ საკურთხეველზე მას, რისი სიკოცხლე და არსებობა შეადგენს ჩვენი მოფაწყობის და არსებობის იდეფიტს.“ უნდა იყოს მსხვერპლად ნუ მიიღანენ“...

სამხალხო პარტია.

ესა ბალანჩივაძის სადაზო. დღეს 21 სექტემბერს, სახალხო სახლში ტფილისის აღმასრულებელი კომიტეტის მოწვევით დამსახურებული მსახიობი ვ. ბალანჩივაძე და კომპოზიტორი კ. ფოცხვერაშვილი გამართავენ დიდ მხიარულ დრამატიკულ მუსიკალურ საღამოს სამ განყოფილებად. წარმოდგენილი იქნება კ. ფოცხვერაშვილის ახალი იმერული ერთ მოქმედებიანი პიესა „რესამე კოლი“, რომელშიც აღმასხანის როლს შეასრულებს ვ. ბალანჩივაძე.

პიესის შემდეგ გაიმართება აკადემიური გუნდის და ლითონისათვის ორკესტრის კონცერტი კ. ფოცხვერაშვილის და ვ. მიხანდარის ლოტბარობით. დასასრულად შესდგება მხიარული დივერტისმენტი, რომელშიც ვ. ბალანჩივაძის მიერ წაკითხულ იქნება ახალი იმერული სცენები: ქუთაისის აბარგება, ლოიდ ჯორჯის წერილი ბანოჯელ სიკონთან და სხვა. დასაწყისი საღ. 9 საათზე. დარჩენილი გასაყიდო მხოლოდ ასი ბილეთი.

„განათლების მუშაკთა სახლი“

„განათლების მუშ. სახლის“ დეო უკვე ცნობრებაში ტარდება. სახალხო განათლების კომისარიატმა დაუთმო „სახლს“ ბინა კოლონების ქუჩა 15. პირველი სამი თვის განმავლობაში არსებობისთვის სახლს საშუალება აქვს, ვინაიდან განათლ. კომისარიატი დადგეს ამ მიღების მნეთს თვეში, დახარჩენს კი განმუშ. კომისარიატის კულტურაფილიებმა კისრულმს.

ამის გარდა პირველ მოსაწყობად ს. ცაიის თავმჯდომარე ფ. მახარაძისაგან მიღებული არის 50 მილიონი; სახალხო კომისარიატის კულტურაფილიებმა 35 მილიონი. ამ ემად დამიწყო რემონტი, სამკ. თხელილი გადმოაგვიქვს, გემბთ და თავს ვუქრეთ ვეჯეულობას, რომ სულ მოკლე ხანში წვერთათვის ბინა მოვაწყვთ.

შესდგა დროებითი ბიურო პედაგოგიური საკითხების შესასწავლად. ბიურომ დაამზადა რაბოლნიე მოხსენება.

საეკსპერსო ბიურომ უკვე მოაწყო ერთი მგზავრობა კახეთში.

ამავე სახლთან იმუშავებს კომისიის პედაგოგიურ პროფესორთა ფრანკლის გ. მოსაკცემად. გან. მუშ. კავშირის კულტურაფილიებს და სახ. გან. კომისარიატს დიდი ხანია დაგება ეს აზრი და ამა გზავფულზე მუშაობასაც შეუდგა. ამ ემად უკვე დაარსებული არის პატარა სარედაქცია კოლეგია, რომელშიც ზავებულში მასალა მოკრიფა; ამ დღეებში მოიღება თათბარი და მასალის გადათვალერება ფრანკლის პირველი ნომრისათვის.

ჯერ-ჯერობით მუშაობა არ არის თვლანინო შედარებით იმ დიდს მუშაობასთან, როგორც უნდა სწარმოებდეს „სახლში“, სადაც შეერთდებიან ყველა განათლების მუშანი, მაგრამ ამან რაოდენი უნდა შეგვაფიქრინოს.

საბავშვო ლიტერატურის შესახებ

საბავშვო ლიტერატურა პირველად გერმანეთში ჩაისახა და განვით. მას არა აქვს მინცა და მინცი დალი ხნის ისტორია. პირველ ხანებში დიდი მითქმა-მოთქმა გამოიწვია მაშინდელ ცნობილ პედაგოგთა და ფსიქოლოგთა წრეებში ამ ახალმა მოვლენამ... პედაგოგთა ერთი ნაწილი წინააღმდეგი იყო—სპეციალურათ საბავშვო წიგნებისა და სერთოლ საბავშვო ლიტერატურის და სპეციალური შექმნილი წიგნებისა... მეორე უფრო ცოცხალი და მოაზროვნე ფსიქოლოგ-პედაგოგები თავის მოდელით იცავდნენ საბავშვო ლიტერატურის წიგნებისა და ფრანკლების გამოცე-

მის აზრს და, მართლაც, მათმა ბრძოლამ ამ ნიადაგზე და საფუძვლიანმა მუქიერებამ სასურველი ნაყოფი გამოიღო—დღეს პედაგოგიაში მიღებულია სპეციალურათ საბავშვო ლიტერატურის შექმნის საკითხები, რათა მათ მოზარდ ახალგაზრდობას მიეწოდონ საღ-სულიერი საზრდო, რომელიც დაეკმაყოფილებს მის სულიერ მოთხოვნებებს და შეძლების დაგვირად გრუვი-თარბებს ჯერ კიდევ ხელ უხლებ, ნორჩა და სათუთ გრწინა-გრწინებს და დეგვიმარება მით საკეთილად წარმართავს.

საბავშვო ლიტერატურა პირველად გერმანეთში ჩაისახა და განვით. მას არა აქვს მინცა და მინცი დალი ხნის ისტორია. პირველ ხანებში დიდი მითქმა-მოთქმა გამოიწვია მაშინდელ ცნობილ პედაგოგთა და ფსიქოლოგთა წრეებში ამ ახალმა მოვლენამ... პედაგოგთა ერთი ნაწილი წინააღმდეგი იყო—სპეციალურათ საბავშვო წიგნებისა და სერთოლ საბავშვო ლიტერატურის და სპეციალური შექმნილი წიგნებისა... მეორე უფრო ცოცხალი და მოაზროვნე ფსიქოლოგ-პედაგოგები თავის მოდელით იცავდნენ საბავშვო ლიტერატურის წიგნებისა და ფრანკლების გამოცე-

საბავშვო ლიტერატურა პირველად გერმანეთში ჩაისახა და განვით. მას არა აქვს მინცა და მინცი დალი ხნის ისტორია. პირველ ხანებში დიდი მითქმა-მოთქმა გამოიწვია მაშინდელ ცნობილ პედაგოგთა და ფსიქოლოგთა წრეებში ამ ახალმა მოვლენამ... პედაგოგთა ერთი ნაწილი წინააღმდეგი იყო—სპეციალურათ საბავშვო წიგნებისა და სერთოლ საბავშვო ლიტერატურის და სპეციალური შექმნილი წიგნებისა... მეორე უფრო ცოცხალი და მოაზროვნე ფსიქოლოგ-პედაგოგები თავის მოდელით იცავდნენ საბავშვო ლიტერატურის წიგნებისა და ფრანკლების გამოცე-

